

(401SN21)

ASSIGNMENT - 1
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
VEDIC LANGUAGE AND LITERATURE
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

- (a) “तत्र कोमोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः” - व्याख्यात।
- (b) “ॐ क्रतो स्मर कृत ॐ स्मर” - अर्थ विशदयत।
- (c) “पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा निरिन्द्रयाः” इत्यत्र विवरणं कुरुत?
- (d) “अन्धेनैव नीयमाना यथान्धाः” कठोपनिषदनुसारं विशदयत।
- (e) सुवर्णज्योतीः, य एवं वेद। अत्रकः वर्णितः।
- (f) ‘तेजस्वि नावधीतमस्तु। मा विद्विषावहै’ - व्याख्यात।
- (g) निघण्टुशब्दव्युत्पत्तिं लिखत।
- (h) “दण्ड्यः पुरुषोदण्डमार्हतीति वा दण्डेन सम्पद्यत इतिवा” निरुक्तानुसारं विवृणुत।
- (i) तिस्र एव देवता इति नैरुक्ताः विशदयत।
- (j) “यमा” - परिभाषा विवृणुत।

2. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

- (a) “द्वितीयेन वृणे वरेण” किं तत्? यमस्योत्तरं लिखत।
- (b) “अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा विद्ययामृतमश्नुते” - कथमिति।
- (c) अन्नमहत्त्वं विशदयत।
- (d) “चत्वारि पदजतानि” यास्काभिमतं विशदयत।
- (e) यास्कानुसारं समासोदाहरणं साधयत।
- (f) “पृथिवीनामधेयानि” - उदाहरणं दत्वा निरूपयत।
- (g) पाणिनीयशिक्षाप्रामुख्यं विशदयत।
- (h) प्रातिशाख्या स्वरूपं प्रयोजनानि च संगृहीत।

(401SN21)

ASSIGNMENT - 2
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
VEDIC LANGUAGE AND LITERATURE
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

- 1 सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) कठोपनिषदि निरूपितं ब्रह्मतत्त्वं प्रतिपादयत।
 - (b) भृगुवरुणसंवादं यथाग्रन्थं विवृणुत।
 - (c) यास्कानुसारं निरुक्त प्रयोजनानि विवृणुता।
 - (d) 'अग्निः पृथिवीस्थानस्तं प्रथमं व्याख्यास्यामः' यास्कानुसारं विवेचयत।
- 2 पञ्च ससन्दर्भं व्याख्यात।
 - (a) विनाशेन मृत्युं तीर्त्वा सम्भूत्यामृतमश्नुते।
 - (b) एतत्साम गायत्रास्ते।
 - (c) तत्ते पदं संग्रहेण ब्रवीम्यमित्येतत्।
 - (d) यज्ञस्य मात्रां विमिमीत एकोऽध्वर्युः।
 - (e) तास्त्रिविधा ऋचः परोक्षकृताः प्रत्यक्षकृता आध्यात्मिक्यश्च।
 - (f) सीमिति परिग्रहार्थीयो वा पदपूरणोवा।
 - (g) न हन्यते हन्यमाने शरीरे?
 - (h) आनन्दो ब्रह्मेरी व्यजानात्।
 - (i) उत्तिष्ठत जाग्रत।
 - (j) षड्भावविकाशः

ASSIGNMENT - 1
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
HISTORY OF SANSKRIT LITERATURE AND LINGUISTICS — 2
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वेप्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) अभिज्ञानशाकुन्तलम् महत्त्वं किम्?
 - (b) कुमारसम्भवकाव्यम् - विशदयत।
 - (c) नलचम्पूकाव्यमधिकृत्य लिखत।
 - (d) दशकुमारचरितकाव्यवैशिष्ट्यं लिखत।
 - (e) भासकवेः कालः कः?
 - (f) Accent –
 - (g) Analogy – its classification.
 - (h) I.E. consonants in Sanskrit.
 - (i) Pegoration in Semantics.
 - (j) प्राकृतभाषाणां प्रादुर्भावः
2. सर्वेप्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) महाकाव्यलक्षणं निरूपयत।
 - (b) भवभूतेः नाट्यकलायाः समीक्षा कार्या।
 - (c) “भारवेरर्थगौरवम्” – समर्थयत।
 - (d) बाणोच्छिष्टं जगत्सर्वम् - विवृणुत।
 - (e) मृच्छकटिकस्य वैलक्षण्यं प्रदर्शयत।
 - (f) कथासाहित्यस्यस्थानं विवृणुत।
 - (g) अर्थपरिवर्तनकारणानि प्रपञ्चयत।

Vowel gradation in Sanskrit.

ASSIGNMENT - 2
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
HISTORY OF SANSKRIT LITERATURE AND LINGUISTICS — 2
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

- 1 सर्वेप्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) नाटककलादृष्ट्या हर्षवर्धनस्य नाटकानां मूल्याङ्कनं कार्यम्।
 - (b) “नैषधं विद्वदौषधम्” समर्थयत।
 - (c) ‘साहस्य’ (Analogy) प्रभावः कथमस्तीति विषयमधिकृत्य लिखत।
 - (d) पाणिनिमतानुसारं गुण वृद्धि संप्रसारणविशेषान् विवृणुत।
- 2 पञ्चानां लघुटिप्पणीर्लिखत।
 - (a) मेघदूतकाव्यम्
 - (b) नीतिशतकम्
 - (c) कल्हणः
 - (d) हर्षचरितम्
 - (e) जयदेवः
 - (f) ग्राम्य - (अर्थपरिवर्तनम्)
 - (g) ब्रह्मबन्धुः
 - (h) गवेषण
 - (i) माता
 - (j) तल्लयः

(403SN21)

ASSIGNMENT - 1
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
DARSANAS – II
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः

- (a) तर्कसंग्रहानुसारं द्रव्याणि कति? विवृणुत।
- (b) अतिव्याप्तेः लक्षणं किम्?
- (c) अनुमितिः का?
- (d) रसस्य किं लक्षणम्? कतिविधश्च सः?
- (e) समवायस्य किं लक्षणम्?
- (f) सपक्षस्य किं लक्षणम्?
- (g) “चतुर्णामार्यसत्यानां” – स्वरूपं व्याख्यात?
- (h) “प्रमाणे द्वे विज्ञेये” – विवृणुत।
- (i) “नव तत्त्वानि तन्मते” – कानि?
- (j) “वृकपदं पश्य यद्वदन्ति बहुश्रुताः” – केनोक्तम्।

(403SN21)

ASSIGNMENT - 2
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
DARSANAS – II
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1 प्रश्नाः समाधेयाः

- (a) कारणं कतिविधम्? सोदाहरणं तानि निरूपयत।
- (b) प्रत्यक्षप्रमायाः किं लक्षणम्? सप्रभेदं निरूपयत।
- (c) किं नाम स्वार्थानुमानम्?
- (d) उपमानस्य किं लक्षणम्?
- (e) संस्कारः कतिविधः? तेषां लक्षणानि लक्षयत।
- (f) चार्वाकदर्शनं विवृणुत?
- (g) “स्कन्धास्ते पञ्च प्रकीर्तिताः” – सोदाहरणं व्याख्यात।
- (h) “जिनेन्द्रो देवता” – स्वरूप स्वभावं च लिखत।

2. प्रश्नौ समाधेयौ

- (a) तर्कसंग्रहानुसारं हेत्वाभासान् सोपपत्तिकं विवृणुत।
- (b) सन्निकर्षाणां लक्षणानि सप्रभेदं सोदाहरणं निरूपयत।
- (c) “नव तत्त्वानि तन्मते” – सोदाहरणं निरूपयत।
- (d) “द्वादशायतनानि च” – बौद्धदर्शनानुसारं विशदयत।

ASSIGNMENT - 1
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
POETICS AND AESTHETICS (VII)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) भावाभासः।
 - (b) भावोदयः।
 - (c) भावशबलत्वं।
 - (d) भावध्वनिः।
 - (e) अनौचित्य कारणं किम्?
 - (f) माधुर्यम्।
 - (g) ओज
 - (h) श्लेषः
 - (i) भावसन्धिः।
 - (j) श्लेषः प्रसाद क्षमता।
2. प्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) समाधिं निरूपयत।
 - (b) प्रसादः जगन्नाथमते।
 - (c) अर्थगुणेषु अर्थव्यक्तिं निरूपयत।
 - (d) कान्तिः
 - (e) समाधयः
 - (f) श्रुङ्गारे यमकादीनां सन्निवेशः।
 - (g) अलङ्कारव्यङ्ग्यतायामपि व्यवस्थापनम्।
 - (h) श्लेषध्वनेरुदाहरणम्।

ASSIGNMENT - 2
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
POETICS AND AESTHETICS (VII)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1 प्रश्नः समाधेयः।

(a) ध्वनिभेदान् यथाग्रन्थं संगृहीत।

(b) रसवदाद्यलङ्कारादलक्ष्यक्रमस्य रसादिध्वनिं निरूपयत।

2 प्रश्न्यः समाधेयः।

(a) जगन्नाथमतानुसारं काव्ये गुणानां स्थितिं विवृणुत।

(b) “प्राञ्चो माधुर्यौजः प्रसादाख्याः” अत्र जगन्नाथाभिप्रायान् आविष्करोतु।

(405SN21)

ASSIGNMENT - 1
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
THEORIES OF RASA AND DHVANI (VIII)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) भरतस्य रससूत्रव्याख्यां लिखत।
 - (b) रसास्वादे विभावादीनामेकः प्रतिभासः कथम्?
 - (c) मम्मटाभिमतं रसस्वरूपम्।
 - (d) “भावस्य शान्तिरुदयः सन्धिः शबलता तथा” विवृणुत।
 - (e) रामोऽसौ भुवनेषु विक्रमगुणौ अत्र ध्वनिं वर्णयत।
 - (f) ध्वनेः प्रयोजनान्तरं लिखत।
 - (g) ध्वनेरित्थं गुणीभूतव्यङ्ग्यस्य च समाश्रयात् - विवृणुत।
 - (h) प्रतिभागुणः कीदृशः?
 - (i) रामायणे रसः कः?
 - (j) संवादविभागनिरूपणं कुरुत।
2. प्रश्नाः समाधेयाः।
 - (a) ‘वाणी नवत्वमायाति’ — विवृणुत।
 - (b) कालभेदादपि वस्तुभेदं प्रदर्शयत।
 - (c) संवादस्वरूपं सप्रभेदं स्पष्टयत।
 - (d) अवस्थादेशकालादि विशेषैरपि जायते - व्याख्यात।
 - (e) विभावादयः प्रत्येकमेव रसाभिव्यक्तिं प्रति हेतवः निरूपयत।
 - (f) अभिनवगुप्तमतेन रसस्वरूपं निरूपयत।
 - (g) भट्टलोल्लटमते रसस्वरूपं विवृणुत।
 - (h) लक्षणामूलं ध्वनेः सोदाहरणं भेदान् लिखत।

(405SN21)

ASSIGNMENT - 2
M.A. DEGREE EXAMINATION, APRIL/MAY 2025
Fourth Semester
Sanskrit
THEORIES OF RASA AND DHVANI (VIII)
MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1 प्रश्नः समाधेयः।

(a) मम्मटोक्तं रसस्वरूपं प्रतिपादयत।

(b) रसस्यालौकिकत्वं सत्यत्वं च विवृणुत।

2 प्रश्नः समाधेयः।

(a) भारते वीरादिरसानां धर्मादि पुरुषार्थानामपि प्रधानतया चमत्कारिता कुतः -
व्याख्यात।

(b) आनन्दवर्धनस्य योगदानं विशदयत।